

6-1-1981

Short Communication (การติดเชื้อร่วมของพิตาซและเชื้อราแคนดิดาในนกแก้วออสเตรเลีย)

เล็ก อัสวาลังชัย

อรรณพ นวิภา

อลงกรณ์ มหรรณพ

Follow this and additional works at: <https://digital.car.chula.ac.th/tjvm>

Part of the [Veterinary Medicine Commons](#)

Recommended Citation

อัสวาลังชัย, เล็ก; นวิภา, อรรณพ; and มหรรณพ, อลงกรณ์ (1981) "Short Communication (การติดเชื้อร่วมของพิตาซและเชื้อราแคนดิดาในนกแก้วออสเตรเลีย)," *The Thai Journal of Veterinary Medicine*: Vol. 11: Iss. 2, Article 9.

DOI: <https://doi.org/10.56808/2985-1130.1287>

Available at: <https://digital.car.chula.ac.th/tjvm/vol11/iss2/9>

This Short Communication is brought to you for free and open access by the Chulalongkorn Journal Online (CUJO) at Chula Digital Collections. It has been accepted for inclusion in The Thai Journal of Veterinary Medicine by an authorized editor of Chula Digital Collections. For more information, please contact ChulaDC@car.chula.ac.th.

Short Communication

การติดเชื้อร่วมของฝีดาษและเชื้อราแคนดิด้า ในนกแก้วออสเตรเลีย

เล็ก อัครพลพงษ์ สพ.บ., F.R.V.C.S., Dr. med. vet.*

อรรณ นวภาพ วท.บ., สพ.บ.*

อลงกรณ์ มหรรณพ วท.บ., สพ.บ.**

ฝีดาษเป็นโรคที่พบได้เลื่องลือในสัตว์ปีกทั่วไป ทั้งในไก่ เป็ด และนกต่าง ๆ
วิธีการที่พบเป็นตุ่มที่ผิวหนังบริเวณหน้า ขา และผิวหนังบริเวณลำตัว บางครั้งอาจพบแผ่น
สีขาวปนเหลืองติดแน่นอยู่ภายในช่องปากส่วนต้นของหลอดอาหารและหลอดลม ทำให้
หายใจไม่ออก (Cunnigham, 1978) โรคนี้เกิดจากไวรัสในกลุ่ม Poxviridae
(Melnick, J.L. 1975) น้ำเหลืองที่ไหลเยิ้มจากบริเวณผิวหนังที่เป็นโรคฝีดาษซึ่ง
เซลล์บวมพองและเพิ่มจำนวนมากขึ้นนั้นเป็นสิ่งที่ชักนำให้มีการติดเชื้อแบคทีเรียเข้ารวม
เช่น *Staphylococci* หรือ *Escherichia coli* (Arnall, L. and Keymer, I.F. 1975) สำหรับการติดเชื้อร่วมระหว่างฝีดาษและเชื้อราแคนดิด้านั้นยังไม่เคยมี
รายงาน

นกแก้วออสเตรเลียที่สวนสัตว์ดุสิตเขาดิน นำมาให้ตรวจนั้น เป็นนกแก้ว
ที่สักลบออกจากประเทศออสเตรเลียอย่างผิดกฎหมาย จำนวน 34 ตัว มีมูลค่า
ประมาณ 1 ล้านบาท ทางศุลกากรตรวจจับได้ ณ ด่านเข้าออกกรุงเทพฯ และมอบให้
สถานทูตออสเตรเลียในประเทศไทย ต่อมาทางสถานทูตจึงได้มอบให้เป็นสมบัติของสวน
สัตว์ดุสิตอีกต่อหนึ่ง นกเหล่านี้เริ่มป่วยด้วยอาการนี้ว่ทำหจกจอ จนไม่สามารถยืน
สับคอนได้ ไม่ยอมกินอาหารและน้ำ ตาทั้งสองข้างบวมมีน้ำตาไหลตลอดเวลา บางตัว
หนังตาปิด ขนบริเวณขอบตาร่วง อูจจระมีสีเขียวจัด นกที่ป่วยนี้ตายไปแล้ว 13 ตัว

* ภาควิชาพยาธิวิทยา คณะสัตวแพทย์ศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

** สวนสัตว์ดุสิต กรุงเทพฯ

การตรวจผ่าซากนกที่ตายพบผิวหนังบริเวณรอบตาเปื่อยและ บ้าตาจมูก บริเวณหน้าแข้ง ขาและนิ้วเท้ามีลักษณะเป็นปุ่มสีขาวแกมเหลืองบริเวณเกล็ดหน้าบางแห่ง ลึกลงจนเห็นกระดูกโผล่ขึ้นมา (รูปที่ 1) ได้ขูดเอาเกล็ดขรุขระไปทำการตรวจทาง ปรสิตรวิทยา ปรากฏว่าไม่พบตัวเห็บหรือปรสิตอื่นใด ตรวจกระเพาะพักพบมีแผ่นเยื่อสีขาว แกมเหลืองติดแน่นภายในเยื่อเมือกของกระเพาะพักเป็นหย่อม ๆ ทั่วไป (รูปที่ 2) ตรวจ แยกเชื้อจุลินทรีย์บริเวณแผ่นเยื่อภายในกระเพาะพัก พบเชื้อราแคนดิดาอัลบิแคนส์ (*Candida albicans*) (รูปที่ 3)

ตรวจชิ้นเนื้อทางจุลพยาธิวิทยาโดยย้อมด้วยสีฮีมาท็อกซิลิน และอีโตซิน พบเซลล์ที่ผิวหนัง (Squamous epithelium) บริเวณแข้งขาและเท้าบวมพองแยก จากกัน (Ballooning degeneration) และพบ Bollinger bodies เป็นจุดแฉก กลมอยู่ภายในไซโตพลาสซึม ของเซลล์ที่บวมพอง นิวเคลียสถูกเบียดอยู่ที่มุมหนึ่งของ เซลล์ เซลล์ของกระเพาะพักมีลักษณะบวมพองและเปลี่ยนแปลงเช่นเดียวกับที่ผิวหนังหน้า แข้ง และในระหว่างเซลล์ที่บวมพองเหล่านั้น จะปรากฏว่ามีสปอร์ของเชื้อราแทรกอยู่ (รูปที่ 4)

การติดเชื้อมาระหว่างผิวดาและเชื้อราย่อมเกิดขึ้นได้เสมอ เนื่องจาก เซลล์ที่เป็นโรคผิวดาจะบวมพองและเพิ่มขยายตัวมากขึ้น และมีน้ำเหลืองเฝ้มตลอดเวลา สภาวะเช่นนี้เหมาะสำหรับเชื้อราที่จะเจริญเติบโตเข้าร่วม โดยเฉพาะในกรณีนกแก้ว ออสเตอร์เลี่ยน้อยอยู่ในระหว่างการให้ยาปฏิชีวนะติดต่อกัน และสุขภาพไม่สมบูรณ์เนื่องจาก ป่วยเป็นโรคผิวดา (Hinshaw, 1933).

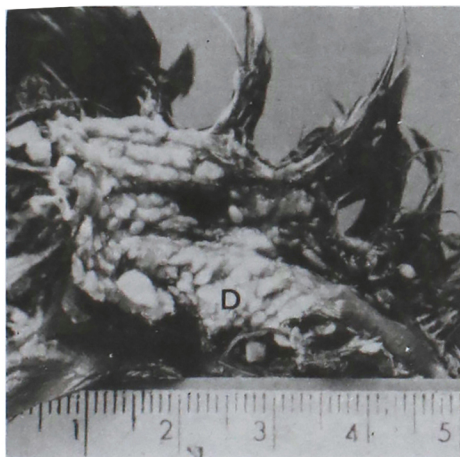
เอกสารอ้างอิง

- Arnall, L. and Keymer, I.F. (1975). Pox or Avian diptheria. In Bird Disease. 1st edition, Bailliere and Tindall, 95-100.
- Cunningham, C.H. (1978). Avian pox. In Diseases of Poultry, Eds. Hofstad, M.S., Calnex B.W., Helmbaldt, C.F., Reid, W.M. and Yoder, Jr., H.W. 7th edition, Iowa State University Press. 597-609.
- Hinshaw, W.R. (1933) Moniliasis (Thrush) in turkeys and chickens. Proc. Fifth World's Poultry Congr. 3 : 190-197.
- Melnick, J.L. (1975). Prog. Med.Virol. 19 : 353-358.

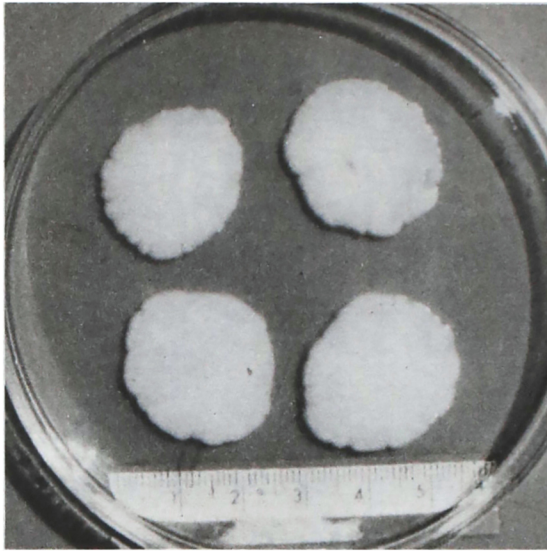
รูปที่ 1. ผิวหนังหนาขึ้น และนิ้วเท้างอหัก

Fig 1. Thickening of the skin of the leg and deformity of the digits

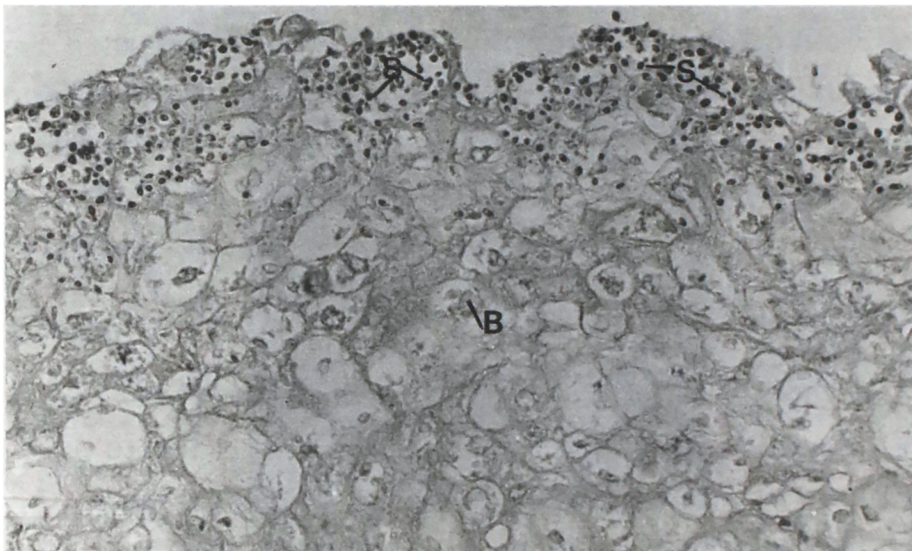
รูปที่ 2. เยื่อคอติบ กระจายปกคลุมเยื่อเมือก
ภายในถุงอาหาร (D.)

Fig 2. Diffuse diphtheriatic membranes covered mocosa of the crop (D.)

รูปที่ 3. จานเลี้ยงเชื้อ แคนดิด้า อัลบิแคนส์ ในอาหารเลี้ยงเชื้อ
ล้ามอริอตสเดกซ์โตรัส อะกา ที่ 37°ซ เป็นเวลา 7 วัน

Fig 3. A culture plate of *Candida albicans* in Sabouraud's dextrose agar at 37°C for 7 days.

รูปที่ 4. การบวมของเซลล์ที่เยื่อเมือกของกระเพาะปัสสาวะที่มี บอลลิงเจอร์
บอดี้ (B) ภายในไซโตพลาสซึม มีสปอร์ของเชื้อ แคนดิด้า
อัลบิแคนส์จำนวนมาก (S) แทรกอยู่ชั้นบน ๆ ของเซลล์
ย้อมด้วยสีฮีมาทอกซินและอีโอซิน ขนาดขยาย 430

Fig 4. Ballooning degeneration of mucosal epitheliums which contained Bollinger bodies (B) in the cytoplasm of the affected cells. Numerous spores of *Candida albicans* (S) deposited in the upper part of the epithelial cells. H & E stain, X 430

Summary

Coinfection of pox and *Candida albicans* in Australian parrots

Lek Ousavaplangchai D.V.M., F.R.V.C.S., Dr. med. vet.

Orawan Navepap B.Sc., D.V.M.

Alongkorn Mahannop B.Sc., D.V.M.

Coinfection of pox and *Candida albicans* in Australian parrots was reported. Thirty-four parrots showed symptom of anorexia, lacrimation, swelling of the eye-lids, thickening of the skin of the legs and deformity of the digits. Thirteen of them died of the disease. Diphtheriatic membranes were found in the crop's mucosa. Bollinger bodies and ballooning degeneration of epitheliums of the leg and crop were observed. Spores of *Candida albicans* were found in the affected eipthelium of the crop.